

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра технологій у птахівництві, свинарстві та вівчарстві

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету
тваринництва та водних біоресурсів
Р. Кононенко
«16» 05 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри технологій
у птахівництві, свинарстві та вівчарстві
Протокол №12 від «13» травня 2024 р.
Завідувач кафедри
В. Лихач

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП
«Технології виробництва і
переробки продукції тваринництва»
С. Рубан

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ У
ТВАРИННИЦТВІ»**

Галузь знань 20 Аграрні науки і продовольство

Спеціальність - 204 «Технологія виробництва і переробки продукції
тваринництва»

Освітньо-наукова програма «Технології виробництва і переробки продукції
тваринництва»

Факультет тваринництва та водних біоресурсів

Розробник: професор кафедри технологій у птахівництві, свинарстві та
вівчарстві, доктор с.-г. наук, професор Н. Прокопенко

Київ 2024

Опис навчальної дисципліни

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ У ТВАРИННИЦТВІ

(назва)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство	
Освітній ступінь	доктор філософії	
Спеціальність	204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»	
Освітньо-наукова програма	Технології виробництва і переробки продукції тваринництва	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	240	
Кількість кредитів ECTS	8	
Кількість змістових модулів	Не передбачено	
Курсовий проект (робота)	Не передбачено	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форми навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	30	30
Практичні, семінарські заняття	45	45
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	165	165
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	5	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є формування у здобувачів професійних знань щодо існуючих шляхів розвитку технологій виробництва продукції тваринництва та їх складових, впровадження окремих технологічних рішень у існуючі технологічні схеми тваринницької галузі, можливостей диверсифікації виробництва.

Завданням цієї дисципліни є надання майбутнім спеціалістам можливості визначити перспективні напрямки розвитку технологій тваринницької галузі країни за врахування особливостей роботи тваринницьких підприємств, різноманіття їх форм, існуючих племінних ресурсів, технічних і технологічних рішень, нормативних документів та законодавчої бази галузі.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК) – Здатність, розв'язувати комплексні задачі і проблеми у певній галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері технології виробництва і переробки продукції тваринництва, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення

Загальні компетентності (ЗК) –

- ЗК02. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.
- ЗК07. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

Фахові (спеціальні) компетентності (ФК) –

- СК01. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми професійного та/або дослідницького характеру в сфері селекції та розведення тварин, годівлі тварин та технології кормів, технології виробництва та переробки продукції тваринництва, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- СК02. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у технології виробництва і переробки продукції тваринництва та дотичних міждисциплінарних напрямках.
- СК05. Здатність створювати грантові пропозиції, розробляти, реалізовувати та управляти науковими проектами.
- СК07. Здатність презентувати та публікувати результати наукових досліджень в провідних наукових виданнях та впровадити їх у виробництво.
- СК09. Здатність до підприємництва та прояву ініціативи щодо впровадження у виробництво результатів дисертаційного дослідження.

- СК10. Здатність створювати нові знання через оригінальні дослідження, якість яких може бути визнана на національному та міжнародному рівнях

Програмні результати навчання (ПРН) –

ПРН2. Визначати, формулювати та вирішувати проблеми професійного та/або дослідницького характеру в сфері селекції та розведення тварин, годівлі тварин та технології кормів, технології виробництва та переробки продукції тваринництва, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ПРН08. Глибоко розуміти загальні принципи та методи технології виробництва і переробки продукції тваринництва як науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері спеціальності та у викладацькій практиці.

ПРН09. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і спеціалістами результати досліджень, наукові та прикладні проблеми у сфері технології виробництва і переробки продукції тваринництва державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях провідних міжнародних наукових видань.

ПРН10. Розробляти та впроваджувати інноваційні технологічні рішення, засоби та методи галузі знань аграрні науки та продовольство для вирішення існуючих проблем та подальшого розвитку тваринництва.

ПРН11. Оцінювати потребу та проявляти ініціативу щодо інновацій у галузі знань аграрні науки. ПРН12. Самостійно та професійно виконувати експериментальні дослідження, формулювати власні висновки, пропозиції, рекомендації, приймати рішення.

ПРН12. Самостійно та професійно виконувати експериментальні дослідження, формулювати власні висновки, пропозиції, рекомендації, приймати рішення.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

- повного терміну денної (заочної) форми навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Сучасний стан галузі тваринництва в Україні і світі. Глобалізація тваринницької галузі.	1	15	2	3			10	15	2	3			10
Тема 2. Племінні ресурси тваринництва. Світовий генофонд сільськогосподарських тварин.	2	23	4	4			15	23	4	4			15
Тема 3. Ресурсозберігаючі технології утримання тварин. Гуманізація систем і способів утримання с.-г. тварин.	3,4	30	4	6			20	30	4	6			20

Тема 4. Ресурсозберігаючі технології у годівлі с.-г. тварин. Шляхи підвищення ефективності використання кормових засобів.	5	19	2	2			15	19	2	2			15
Тема 5. Сучасні кормові засоби і кормові добавки у годівлі с.-г. тварин.	6	19	2	2			15	19	2	2			15
Тема 6. Технічні засоби забезпечення технологічного процесу – сучасні підходи до їх проектування.	7,8	26	2	4			20	26	2	4			20
Тема 7. Засоби механізації та автоматизації виробничого процесу.	9, 10	26	2	4			20	26	2	4			20
Тема 8. Інформаційне та комунікативне забезпечення тваринництва.	11, 12	30	4	6			20	30	4	6			20
Тема 9. Програми забезпечення отримання якісної продукції та її контролю.	13, 14	30	4	6			20	30	4	6			20
Тема 10. Комплексний аналіз технологічного процесу виробництва продукції тваринництва. Організація діяльності сучасного тваринницького підприємства.	15	22	4	8			10	22	4	8			10
Усього годин		240	30	45			165	240	30	45			165

3. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Динаміка виробництва продукції тваринництва в Україні і світі. Світові тренди виробництва продукції тваринництва.	3
2.	Племінні ресурси вітчизняного тваринництва – генетичний потенціал продуктивності і його реалізація у тваринницьких господарствах.	4
3.	Системи і способи утримання тварин у різних типах тваринницьких господарств	6
4.	Шляхи підвищення ефективності використання кормів при годівлі с.-г. тварин.	2
5.	Використання сучасних кормових засобів і кормових добавок у годівлі с.-г. тварин.	2
6.	Схеми технологічного процесу виробництва продукції тваринництва	4
7.	Автоматизація і механізація виробничих процесів у тваринницьких комплексах	4

8.	Застосування інформаційних технологій у тваринницьких господарствах	6
9.	Сучасні методи оцінювання якості продукції тваринництва	6
10.	Аналіз діяльності сучасних тваринницьких господарств	8

4. Теми самостійної роботи

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Сучасний стан галузі тваринництва в Україні і світі. Глобалізація тваринницької галузі.	10
2.	Племінні ресурси тваринництва. Світовий генофонд сільськогосподарських тварин.	15
3.	Ресурсозберігаючі технології утримання тварин. Гуманізація систем і способів утримання с.-г. тварин.	20
4.	Ресурсозберігаючі технології у годівлі с.-г. тварин. Шляхи підвищення ефективності використання кормових засобів.	15
5.	Сучасні кормові засоби і кормові добавки у годівлі с.-г. тварин.	15
6.	Технічні засоби забезпечення технологічного процесу – сучасні підходи до їх проектування.	20
7.	Засоби механізації та автоматизації виробничого процесу.	20
8.	Інформаційне та комунікативне забезпечення тваринництва.	20
9.	Програми забезпечення отримання якісної продукції та її	20
10.	Комплексний аналіз технологічного процесу виробництва продукції тваринництва. Організація діяльності сучасного тваринницького підприємства.	10

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- захист практичних робіт.

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- командні проєкти;
- есе;
- захист практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=5006>);
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Горбатенко І.Ю., Гиль М.І., Захаренко М.О. Біологія продуктивності сільськогосподарських тварин. Видавничий дім «Гельветика». 2018. 600 с.
2. Генетико-популяційні прийоми розведення тварин: навчальний посібник для студентів спеціальності 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» / М. С. Пелехатий, Л. М. Піддубна, Д. М. Кучер, О. А. Кочук-Ященко. Житомир: Полісся, 2020. 133 с.
3. Ібатуллин І.І., Жуковський О.М. Довідник з повноцінної годівлі сільськогосподарських тварин. Аграрна наука, 2016. 336 с.
4. Костенко В. І. Технологія виробництва молока і яловичини : підручник. К. : Видавництво Ліра-К, 2018. 672 с.
5. Костенко В. І. Технологія виробництва молока і яловичини: практикум. Київ, Центр навчальної літератури, 2019. 400 с.
6. Разанова О.П., Скоромна О.І. Технологія виробництва продукції бджільництва. Навчальний посібник. Вінниця: Вінницький національний аграрний університет, 2020. 408 с.
7. Теоретичні та практичні основи технологій виробництва продукції тваринництва: Підручник / Ліннік В.С., Медведєв А.Ю., Прудніков В.Г., Петруша Є.З., Козир В.С., Нагорний С.А., Ліхтер М.І., Мірошніченко І.П.. Луганськ, 2015.
8. Повод М.Г., Лихач В.А., Грищенко Н.П. Технологія виробництва продукції свинарства: навчальний посібник. Київ, 2021. 550 с.
9. Трофименко О. Л., Гиль М. І., Сметана О. Ю. Генетика популяцій: підручник; за ред. професора М. І. Гиль; МНАУ. Миколаїв : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 254 с.

Додаткова література

1. Технологія відтворення сільськогосподарських тварин : навч. посіб. / М.В. Павлюк – Київ : НМЦ «Агроосвіта», 2017. – 140 с.
2. Маньковський А.Я. Технологія продуктів забою тварин: підручник/ А.Я. Маньковський, Т.А. Антонюк . – К.: Агроосвіта, 2014. –336 с.
3. Підпала Т.В. Скотарство і технологія виробництва молока та яловичини. - Навчальний посібник. – Миколаїв: Видавничий відділ МДАУ, 2007. – 369 с.
4. Технологія виробництва продукції вівчарства: Підручник / Штомпель М.В., Вовченко Б.О. - К.: Вища освіта, 2005.
5. Технологія виробництва продукції свинарства. Підручник./ В.І. Герасимов, Д.І. Барановський, А.М. Хохлов, В.П. Рибалко, Ю.В. Засуха, А.А.Гетья, В.М. Нагаєвич, Т.М. Данілова, О.В. Пронь, Є.Ф. Томін, Л.О.Тарасенко, М.М. Жерноклеєв, В.Ю. Афанасенко, В.Ф. Андрійчук. - Харків, Еспада, 2006.

6. Костенко В.І. Технологія виробництва молока і яловичини. Практикум. - Навчальний посібник. - К.: «Центр учбової літератури», 2013. - 400 с.
7. Технологія відтворення свиней. Навчальний посібник. / Ю.В. Засуха, Повозніков М.Г., Кондратюк В.М., Томін Є.Ф., Грищенко С.М./ Київ, ЦК "Компринт», 2015.
8. Технологія виробництва продукції птахівництва. Практикум до виконання лабораторних занять студентами аграрних вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації за напрямом 6.090102 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»: навч. посібн. / В.П.Бородай, Н.П.Пономаренко, О.М.Похил, Л.С.Патрєва, В.О.Кучеров, В.П.Коваленко, А.І.Вертійчук, В.В.Мельник, С.М.Базиволяк, Д.Й.Солоха . - Київ «Агроосвіта», 2013.
9. Гноевой В.И. Биоморфологическая организация и питательность кормов. Харків, 2017. 560 с.
10. Єгоров Б.В. Контроль якості та безпека продукції в галузі (комбікормова галузь). Олді+. 2018. 446 с
11. Основи органічного виробництва : навч. посіб. для студ. агр. вищ. навч. закл. вид. 2-ге, змін. І доповн. / П.О. Стецишин та ін. Вінниця : Нова книга, 2011. 552 с. 8.
12. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції. Закон України від 10.07.2018 р. № 2496-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/425-18>.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-аналітичний портал АПК України : вебсайт. URL: <https://agro.me.gov.ua/ua>.
2. Верховна Рада України. Законодавство України : вебсайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
3. Державна служба статистики : вебсайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
4. Domestic Animal Diversity Information System (DAD-IS) : вебсайт. URL: <http://www.fao.org/dad-is/data/en/>.
5. Національна наукова сільськогосподарська бібліотека (dnsgb_uaan@ukr.net, 10014, м. Київ, вул. героїв Оборони, 10, (044) 258-2145). Породи [Електронний ресурс] / Інститут розведення і генетики тварин. – Режим доступу : <http://irgt.org.ua>.
6. Породи [Електронний ресурс] / Інститут розведення і генетики тварин. – Режим доступу : <http://irgt.org.ua>.
7. Технологія виробництва продукції тваринництва http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2083/1/Patryeva_Tekhnolohiya_vyrobnytstva_produktsiyi_tvarynnytstva.pdf
8. Організація контролю виробництва продукції тваринництва: https://pidruchniki.com/1436111261847/ekonomika/organizatsiya_kontrolyu_virobnitstva_produktsiyi_tvarinnitstva
9. Інститут тваринництва НААН України <http://animal.kharkov.ua/index.php/zhivotnovodstvo>

10. Інститут розведення і генетики тварин імені М.В.Зубця НААН:
<http://iabg.org.ua/>
11. Національна академія аграрних наук України: <http://naas.gov.ua/>
12. Тваринництво в Україні та світі: <https://landlord.ua/news/tvarinnitstvo/>
13. Тваринництво України: <https://tvarynnystvoua.at.ua/>
14. Промислове тваринництво: <http://necu.org.ua/promyslove-tvarynnystvo/>
15. Моніторинг стану галузей тваринництва:
<https://minagro.gov.ua/ua/napryamki/tvarinnictvo/analiz-ta-monitoring-stanu-galuzej-tvarinnictva>
16. Екологічні стандарти ЄС для галузі тваринництва України:
https://ecoaction.org.ua/wp-content/uploads/2018/05/EkoStandartEU_short-s.pdf
17. Animal health and the environment:
<http://www.fao.org/3/u2200e/u2200e0d.htm>
18. Meat and the Environment: <https://www.peta.org/issues/animals-used-for-food/meat-environment/>
19. An HSI Report: The Impact of Animal Agriculture on Global Warming and Climate Change
<https://www.humanesociety.org/sites/default/files/docs/hsus-report-agriculture-global-warming-and-climate-change.pdf>
20. Crop-livestock-and-food: <http://www.fao.org/food-agriculture-statistics/data-release/crop-livestock-and-food>